

Remete László
(1919-2016)

**Életének 98. évében, 2016. augusztus 22-én elhunyt Remete László, Szabó Ervin-
emlékérmes könyvtáros, történész, az irodalomtudományok kandidátusa.**

Egyetemi tanulmányait 1939 és 1943 között a Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetemen végezte, párhuzamosan a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézetben végzett tanulmányaival. „Korlátozott jogú” hallgatóként kivételszámba ment, hogy megvédhette *A klagesi szellemfogalom kritikája* című filozófia disszertációját

1935-től vett részt a magyar munkásmozgalomban. A vészkorszak legsötétebb időszakában bujkálni kényszerült. Az '50-es években szakirodalmi munkásságának nagy részét a magyar munkásmozgalom történetének szentelte.

Rövid tanári pályafutása után, 1949-ben került a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárba. Munka mellett 1952-ben szerezte meg magyar-francia szakos diplomáját az ELTE Bölcsészettudományi Karán. Időközben a Budapest Gyűjtemény tudományos munkatársaként a könyvtár történetével kezdett el foglalkozni. Az ő nevéhez fűződik a könyvtárról írt első nagyszabású könyvtártörténeti monográfia (1966), Szabó Ervin könyvtárosi és szociológusi munkásságának forrástörténeti értékű feltérképezése – a Szabó Ervin-bibliográfia és levelezés, illetve a gyűjteményes kötet. A könyvtár hagyományainak feltáráshoz tartoznak portrékötetei a FSZEK nagy könyvtáros alakjairól. 1969-ben a *Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár története* című kötet alapján kapta meg az irodalomtudományok kandidátusa címet.

A FSZEK-ben a '60-as években két könyvtárpolitikai irányzat volt jelen, a népművelői és a szakkönyvtári funkció, mindkettő lényegében a Szabó Ervin-i hagyatéokra hivatkozott. 1969-től Remete László már a Központi Könyvtár Olvasószolgálati osztályának vezetőjeként a szakkönyvtári funkciót helyezte előtérbe, és vezetése alatt megkezdődött a szociológiai irodalom bibliográfiai feltárása. 1970-ben megjelent a magyar szociológia történetét feltáró többkötetes bibliográfia 1. kötete, (*A Magyar szociológiai irodalom bibliográfiája. 1. köt. Folyóiratok 1900-1919 : Huszadik Század, A Munka Szemléje, Szabadgondolat*), 1972-től pedig folyamatosan megjelent a *Szociológiai Információ*, amely a kurrens magyar szociológiai irodalom analitikus feltárást tűzte ki céljául, és amely mindmáig él, immár adatbázis formájában.

1972-ben, a Szabó Ervin-emlékérem alapításakor Remete László elsőként kapta meg az akkor legmagasabb könyvtáros kitüntetést.

1973 júliusában Remete Lászlót kinevezték az újonnan alakult Szociológiai dokumentációs osztály (ma nevén Szociológiai Gyűjtemény) élére, amelynek nyugdíjazásáig, 1985-ig volt a vezetője. Vezetése alatt az osztály valódi tudományos műhellyé vált. Szoros együttműködést alakított ki a forráskiadványok szerkesztésében és kiadásában az MTA Szociológiai és Történettudományi Intézetével, valamint az ELTE Szociológiai tanszékével. *A magyar szociológiai irodalom bibliográfiája* című, akadémiai nivódíjas bibliográfia mellett elindította a *Magyar szociológiai történelmi füzetek*, valamint a *Szociológusok: Személyi bibliográfiák* című sorozatot, amelyben a nemzetközileg ismert magyar szociológusok (mint Polányi Károly vagy Szende Pál) munkásságát dolgozták föl a szerkesztők.

Kiváló nyelvismerete hozzásegítette, hogy áttekintse a legfontosabb nemzetközi szociológiai és könyvtártudományi irodalmat. Tájékozódása eredményeként elsőnek vezetett be több új információs szolgáltatást. Állandóan újra törekvő szellemisége, pozitivista kutatói magatartása és könyvtárosi-bibliográfiai precizitása sajátos ötvözetet alkotva hagyományozódott a vele dolgozó könyvtárosok több nemzedékére a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban.

Nyugdíjazása után, 1986-1998 között Schweitzer József főrabbi felkérésére lett az Országos Rabbiképző Intézet könyvtárának igazgatója. Eleinte sok nehézséggel kellett megbirkóznia, de a könyvtár fejlesztéséhez gyűjtött adományok lehetővé tették „*a munkafeltételek javítását, a berendezés korszerűsítését, a raktárak bővítését, harmincöt ezer kötet elhelyezésére alkalmas zárt polcos raktári rendszer felállítását, kézikönyvtárral felszerelt olvasóterem megnyitását, az 1944-ben elszennyeződött könyvállomány portalanítását, a sérielt dokumentumok rendszeres kötetését, restaurálását, rendszeres könyv- és folyóirat vásárlást. 1987-től a könyvtárban Remete László irányításával kezdték meg az ETO rendszerű szakkatalógus építését.*”^{*} 1995 és 1997 között kiépítették a könyvtár számítógépes rendszerét. 1989-ben sikerült Prágából visszahozatni az Adolf Eichmann által, a német megszállás idején elrabolt több mint három ezres könyvállományt. A visszaszállítás megszervezését Remete László végezte. Tevékenysége alatt nemcsak a könyvtár állománya, hanem az olvasói létszám is növekedett. 1995-ben az intézmény nagy összegű támogatást kapott a könyvtár felújítására. A munkálatok 1998 nyarán indultak meg az intézményben, akkor, amikor Remete László könyvtárvezetői megbízatása véget ért. Ez egybeesett a teljes könyvtári állomány épületen belüli elköltöztetésével, és az új olvasóterem, valamint raktárhelyiség kialakításával.

2009-ben, 90. születésnapja alkalmából a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárért kifejtett több évtizedes munkájáért, valamint Szabó Ervin életművének és a FSZEK történetének kutatásáért Remete László megkapta a Szabó Ervin Emlékgyűrűt. A Szociológiai Gyűjtemény munkatársai akkor személyesen is és a Gyűjtemény weblapján is felköszöntötték őt a munkásságából összeállított dokumentumokkal (http://www.fszek.hu/konyvtaraink/kozponti_konyvtar/szociologiai_gyujtemeny/evfordulok/?article_hid=3017).

Karbach Erika

---

^{*} Remete Lászlónak, az Országos Rabbiképző Intézet könyvtárának igazgatójaként végzett tevékenységéről az idézetek és az információk Tamási Balázs mb. könyvtárigazgató megemlékezéséből származnak: <http://rabbi.hu/remete20160822-1.htm>